

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

**Методичні вказівки до виконання
контрольної роботи з дисципліни
«Облік у фінансових установах»
для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем
«бакалавр» заочної форми навчання
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»**

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Облік у фінансових установах» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» заочної форми навчання спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / Укл. О.П. Зоря – НУ«ЗП», 2021. – 18 с.

Укладач: О.П.Зоря, к.с.н., доцент

Рецензент: М.В. Болдуєв, д. держ. упр., проф.

Відповідальний за випуск: О.Г. Лищенко, к.е.н., доцент

Затверджено
на засіданні кафедри
«Облік і оподаткування»
Протокол № 6
від 08.12.2020 р.

Рекомендовано
до видання
НМК ФЕУ
Протокол № 28
від 04.02.2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗДАЧІ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	5
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	10
Додаток А. Приклад оформлення титульної сторінки	15
Додаток Б. Питання до заліку	16

ВСТУП

Оволодіння дисципліною «Облік у фінансових установах» дозволить майбутнім бакалаврам досягти розуміння суті основних операцій у фінансових установах на теоретичному та прикладному рівнях, а також вивчити методику відображення на рахунках обліку основних операцій у фінансових установах.

Мета навчальної дисципліни «Облік у фінансових установах»: формування сучасної системи знань з теорії і практики організації й ведення бухгалтерського обліку операцій надання фінансових послуг фінансовими установами.

Завдання: отримання практичних навичок з документування господарських операцій надання фінансових послуг, їх відображення у системі бухгалтерських рахунків фінансових установ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати загальні компетентності: здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК01); навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій (ЗК11); здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК13).

Фахові компетентності, яких набуватимуть здобувачі в процесі вивчення навчальної дисципліни «Облік у фінансових установах»: здатність до відображення відомостей про операції банківських установ в фінансовому обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення (СК03).

1 ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗДАЧІ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Студент-заочник виконує контрольну роботу згідно із своїм варіантом, яка подається на кафедру протягом навчального семестру, але не пізніше, як за 10 днів до початку сесії.

Перед виконанням завдання студент повинен засвоїти теоретичний матеріал у прикладному спрямуванні, опрацювати літературні джерела, нормативно-правові акти, підручники та посібники.

Відповідно до списку студент обирає свій варіант роботи.

Відповіді на контрольні запитання треба давати стисло обов'язково своїми словами, змістовно і не допускати переписування тексту підручника. Дослівно переписана робота не зараховується.

Під час виконання контрольної роботи студенти можуть використовувати рекомендовану літературу, а також самостійно опрацьовувати нові літературні джерела в міру їх видання. Нормативні документи (Закони, постанови, інструкції тощо), що використовуються для написання контрольної роботи, мають бути чинними на період її виконання.

Робота, написана студентом не за своїм варіантом, повертається йому без перевірки та заліку. В кінці роботи вказується література в алфавітному порядку та дата виконання. Робота підписується студентом.

На титульній сторінці необхідно вказати назву дисципліни, номер варіанта, зазначити курс, факультет, прізвище, ім'я та по-батькові, шифр (номер залікової книжки), дату надсилання роботи і особистий підпис. Якщо в роботі не вказано шифр, вона не може бути зарахована.

При поверненні роботи студенту треба відповідно до зауважень рецензента виправити її, якщо ж вона не зарахована - переробити.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Варіант № 1

1. Організаційно-правові засади діяльності фінансових установ.
2. Поняття страхової діяльності.

Задача. Сільськогосподарське підприємство (підприємство-клієнт) відвантажило продукцію на загальну суму 100 тис. грн.. (в т.ч. ПДВ) та уклало договір факторингу з банком, згідно з яким банк здійснив фінансування підприємству на суму 90 тис. грн., яке відступило своє право грошової вимоги до підприємства-дебітора, то розмір винагороди становить 10 % від суми переданої дебіторської заборгованості.

Необхідно: скласти бухгалтерські проводки та зробити розрахунки операцій за факторингом у підприємства-клієнта (без регресу).

Варіант № 2

1. Організаційно-правові засади діяльності ломбардів.
2. Облік операцій фінансового лізингу у лізингоотримувача.

Задача. Страхова компанія платник ПДВ, придбала будівлю з прилеглою до неї земельною ділянкою (яка є окремим об'єктом власності) за 3 млн. грн. Будинок буде використовуватись на 60 % для забезпечення страхової діяльності, а 40 % буде здаватись в операційну оренду. Земля буде здана в операційну оренду. Справедлива вартість будівлі на момент купівлі складає 2 млн. грн, а землі – 0,5 млн. грн. Також відомо, що у минулому році страхова компанія отримала 9,5 млн. грн доходу від страхової діяльності та 0,5 млн. грн від діяльності, що обкладається ПДВ. На кінець звітного року дохід від страхової діяльності складає –13,5 млн. грн, а від діяльності, що оподатковується ПДВ –1,5 млн. грн.

Необхідно зробити всі можливі бухгалтерські проведення з посиленням на нормативні документи.

Варіант № 3

1. Методологічні засади організації бухгалтерського обліку кредитної спілки та об'єднаної кредитної спілки.

2. Бухгалтерський облік фінансових результатів від страхової діяльності.

Задача. Лізингова компанія надає у фінлізинг виробниче обладнання за договірною (вона ж – справедлива) вартістю 600000 грн (у т. ч. ПДВ – 100000 грн), при цьому: обладнання числилося у складі ОЗ лізингодавця, на дату передачі у фінлізинг його балансова вартість – 384000 грн, сума зносу – 96000 грн; строк корисного використання обладнання у лізингоотримувача – 5 років; строк оренди – 3 роки (з 1 жовтня 2019 року по 30 вересня 2022 року); орендна ставка процента – 28 %; витрати на оцінку облданання – 7200 грн із ПДВ. За умовами договору додаткові витрати лізингоотримувачем не компенсуються; негарантована ліквідаційна вартість у договорі не встановлена; виплата лізингових платежів передбачена щоквартально – у кінці кожного кварталу за графіком, який є додатком до договору фінлізингу; у кінці строку оренди право власності на обладнання переходить до лізингоотримувача. Лізингодавцеві потрібно визначити суму лізингового платежу розрахунковим шляхом.

Необхідно: скласти бухгалтерські проводки фінлізингу в обліку лізингодавця.

Варіант № 4

1. Облік розрахунків за зобов'язаннями кредитної спілки.

2. Облік дострокового припинення дії договорів страхування, співстрахування та вхідного перестрахування.

Задача. Ломбард надав фінансовий кредит під заставу дорогоцінних металів (золото) клієнта на 10 календарних днів. Заставна вартість майна склала 1200 грн., сума виданого кредиту – 1000 грн., проценти нараховуються за ставкою 0,5 % на день – разом процентів 50 грн. Майно було застраховане, страховий платіж становив 12 грн. Клієнт прострочив на 1 день погашення кредиту, за що йому була нарахована пеня в розмірі 8 грн. та проценти 5 грн. Після закінчення строку договору клієнт не погасив суму кредиту, у зв'язку з чим ломбард звернув стягнення на майно клієнта шляхом отримання цього майна у власність з подальшим його продажем від свого імені. При цьому передбачається, що ломбард продає вживані однорідні товари. Клієнт не отримав належні йому кошти в установленний строк.

Необхідно: скласти бухгалтерські проводки та зробити розра-

хунки надання фінансового кредиту ломбардом зі зверненням стягнення на заставлене майно шляхом придбання його у власність ломбарду.

Варіант № 5

1. Облік розрахунків кредитної спілки за кредитами.
2. Бухгалтерський облік витрат страховика.

Задача. Лізингова компанія надає у фінлізинг виробниче обладнання за договірною (вона ж – справедлива) вартістю 600000 грн (у т. ч. ПДВ – 100000 грн), при цьому: обладнання числилося у складі ОЗ лізингодавця, на дату передачі у фінлізинг його балансова вартість – 384000 грн, сума зносу – 96000 грн; строк корисного використання обладнання у лізингоотримувача – 5 років; строк оренди – 3 роки (з 1 жовтня 2019 року по 30 вересня 2022 року); орендна ставка процента – 28 %; витрати на оцінку облданання – 7200 грн із ПДВ. За умовами договору додаткові витрати лізингоотримувачем не компенсуються; негарантована ліквідаційна вартість у договорі не встановлена; виплата лізингових платежів передбачена щоквартально – у кінці кожного кварталу за графіком, який є додатком до договору фінлізингу; у кінці строку оренди право власності на обладнання переходить до лізингоотримувача.

За результатами діяльності в трьох кварталах 2020 року лізингоотримувач не впевнений, що зможе надалі виконувати зобов'язання зі сплати лізингових платежів. У зв'язку із цим він вирішив повернути об'єкт лізингу (обладнання) лізингодавцеві, який надалі збирається здавати його у фінлізинг іншій особі. Повернення відбулося 03.10.20 р.

Договірна вартість обладнання при поверненні визначається в сумі платежів для компенсації вартості об'єкта фінлізингу, не сплачених на дату повернення. У нашому випадку ціна з урахуванням ПДВ на 01.10.20 р. становить 451079,03 грн., у т. ч. ПДВ – 75179,84 грн (451 079,03 грн. : 6), ціна без урахування ПДВ становить 375899,19 грн. (451079,03 грн. – 75179,84 грн.).

Необхідно: скласти бухгалтерські проводки обліку лізингодавця повернення об'єкта фінлізингу.

Варіант № 6

1. Загальні основи обліку в банках.

2. Методичні рекомендації обліку операцій страхування у страхових компаніях.

Задача. Прийнято 01.02.2021 року депозит фізичної особи, готівкою на 4 місяця на суму 7200 грн. Відсоткова ставка 16 % річних.

Нарахування відсотків здійснюється щомісяця останнім робочим днем. Отримання нарахованих відсотків з каси банку у перший робочий день місяця. Метод нарахування факт/факт.

Необхідно: скласти бухгалтерські проводки та зробити розрахунки за депозитною операцією фізичної особи.

Варіант № 7

1. Облік операцій фінансового лізингу у лізингодавця.

2. Відображення факторингових операцій у обліку підприємства-постачальника (клієнта).

Задача Лізингова компанія надає у фінлізинг виробниче обладнання за договірною (вона ж – справедлива) вартістю 600000 грн (у т. ч. ПДВ – 100000 грн), при цьому: обладнання числилося у складі ОЗ лізингодавця, на дату передачі у фінлізинг його балансова вартість – 384000 грн, сума зносу – 96000 грн; строк корисного використання обладнання у лізингоотримувача – 5 років; строк оренди – 3 роки (з 1 жовтня 2019 року по 30 вересня 2022 року); орендна ставка процента – 28 %; витрати на оцінку обладнання – 7200 грн із ПДВ. За умовами договору додаткові витрати лізингоотримувачем не компенсуються; негарантована ліквідаційна вартість у договорі не встановлена; виплата лізингових платежів передбачена щоквартально – у кінці кожного кварталу за графіком, який є додатком до договору фінлізингу; у кінці строку оренди право власності на обладнання переходить до лізингоотримувача.

За результатами діяльності в трьох кварталах 2020 року лізингоотримувач не впевнений, що зможе надалі виконувати зобов'язання зі сплати лізингових платежів. У зв'язку із цим він вирішив повернути об'єкт лізингу (обладнання) лізингодавцеві, який надалі збирається

здавати його у фінлізинг іншій особі. Повернення відбулося 03.10.20 р.

Договірна вартість обладнання при поверненні визначається в сумі платежів для компенсації вартості об'єкта фінлізингу, не сплачених на дату повернення. У нашому випадку ціна з урахуванням ПДВ на 01.10.20 р. становить 451079,03 грн., у т. ч. ПДВ – 75179,84 грн (451 079,03 грн. : 6), ціна без урахування ПДВ становить 375899,19 грн. (451079,03 грн. – 75179,84 грн.).

Необхідно: скласти бухгалтерські проводки обліку лізингоотримувача повернення об'єкта фінлізингу.

Варіант № 8

1. Організаційно-правові засади діяльності інститутів спільного інвестування.

2. Облік надання фінансового кредиту ломбардом зі зверненням стягнення на заставлене майно шляхом придбання його у власність ломбарду.

Задача. Лізингова компанія надає у фінлізинг виробниче обладнання за договірною (вона ж – справедлива) вартістю 600000 грн (у т. ч. ПДВ – 100000 грн), при цьому: обладнання числилося у складі ОЗ лізингодавця, на дату передачі у фінлізинг його балансова вартість – 384000 грн, сума зносу – 96000 грн; строк корисного використання обладнання у лізингоотримувача – 5 років; строк оренди – 3 роки (з 1 жовтня 2019 року по 30 вересня 2022 року); орендна ставка процента – 28 %; витрати на оцінку облданання – 7200 грн із ПДВ. За умовами договору додаткові витрати лізингоотримувачем не компенсуються; негарантована ліквідаційна вартість у договорі не встановлена; виплата лізингових платежів передбачена щоквартально – у кінці кожного кварталу за графіком, який є додатком до договору фінлізингу; у кінці строку оренди право власності на обладнання переходить до лізингоотримувача. Лізингодавцеві потрібно визначити суму лізингового платежу розрахунковим шляхом.

Необхідно: скласти бухгалтерські проводки фінлізингу в обліку лізингоотримувача.

Варіант № 9

1. Бухгалтерські проведення з відображення факторингу з регресом у випадку погашення дебітором неповної суми боргових вимог.

2. Облік випуску та первинне розміщення цінних паперів інститутів спільного інвестування.

Задача. Реалізовано продукцію 100000 грн., відображено податкове зобов'язання з ПДВ 16667 грн., відображено переуступлення права боргових вимог 100000 грн., відображено суму, що підлягає фінансуванню (70-90%) 70000 грн., нараховано відсотки за операцією факторингу 4000 грн., отримано фінансування (отримано кредит під заборгованість) 70000 грн., погашення кредиту шляхом повідомлення банку про погашення боргу дебітором 70000 грн., утримано суму заборгованості, яка не погашена боржником у визначений строк за рахунок резервної суми 5000 грн., нараховано плату за факторингове обслуговування 500 грн., відображено остаточний розрахунок

за факторингом (сума вимоги за вирахуванням вже отриманого фінансування, відсотків за факторинг, вчасно непогашеної дебітором суми) 20500 грн.

Необхідно: скласти бухгалтерські проведення з відображення факторингу з регресом у випадку погашення дебітором неповної суми боргових вимог.

Варіант № 10

1. Організаційно-правові засади діяльності факторингових компаній.

2. Облік повернення об'єкта фінансового лізингу у лізингоотримувача.

Задача. Ломбард надав фінансовий кредит під заставу дорогоцінних металів (золото) клієнта на 10 календарних днів. Заставна вартість майна склала 1200 грн., сума виданого кредиту – 1000 грн., проценти нараховуються за ставкою 0,5 % на день – разом процентів 50 грн. Майно було застраховане, страховий платіж становив 12 грн. Клієнт прострочив на 1 день погашення кредиту, за що йому була нарахована пеня в розмірі 8 грн. та проценти 5 грн. Після закінчення строку договору клієнт погасив суму кредиту, нараховані проценти та

штраф.

Необхідно: скласти бухгалтерські проводки та розрахунки надання фінансового кредиту ломбардом з подальшим його погашенням.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський Кодекс України 436-IV від 16.01.2003. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 01.02.2021).
2. Закон України від 07.03.96 р. № 85/96-ВР «Про страхування». URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) > (дата звернення 01.02.2021).
3. Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» від 15.03.2001 р. №2299-III. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) > (дата звернення 01.02.2021).
4. Закон України «Про кредитні спілки» від 20.12.2001 р. №2908-III. 7. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 09.07.2003 р. №1057-IV. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) > (дата звернення 01.02.2021).
5. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. №2664-III. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) > (дата звернення 01.02.2021).
6. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 р. №723/97-ВР. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) > (дата звернення 01.02.2021).
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) > (дата звернення 01.02.2021).
8. Правила ведення бухгалтерського обліку основних операцій інститутів спільного інвестування від 09 квітня 2014 р. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) > (дата звернення 01.02.2021).
10. Лень В.С. Облік і аудит у страхових організаціях : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Центр. учб. л-ри, 2009. - 408 с.
11. Говорушко Т.А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку: монографія / Т.А. Говорушко, В.М. Стецюк, О.Ю. Толстенко.– К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 168 с.
12. Науменкова С.В. Ринок фінансових послуг: Навч. посіб. С.В.Науменкова, С.В.Міщенко. - К.: Знання, 2010. - 532 с.
13. Прокопенко Ж. Особливості облікового відображення формування технічних резервів у страховій компанії // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. - №3. – С. 34-41.

14.Ринок фінансових послуг: навч. посіб. : рекомендоване М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл. / [Л. О. Омелянович [та ін.]] ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. фінансів, за ред. Л.О.Омелянович . — Донецьк :ДонНУЕТ, 2011. — 252 с.

15.Слободяник Ю.Б., Хоменко Ю.О. Проблеми обліку основної діяльності лізингових компаній // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - №3(6). -2009. –С. 155 – 158.

Додаток А
Приклад оформлення титульної сторінки
(обов'язковий)
Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»
(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра облік і оподаткування

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни «Облік у фінансових установах»

Виконала: студент (ка) 4 курсу ФЕУз ____ групи
заочної форми навчання
спеціальність «Облік і оподаткування»
_____(ПІБ)

Перевірив: к.с.н., доцент Зоря О.П..

м. Запоріжжя
2021 р.

Додаток Б

Питання до заліку

1. Види фінансових установ в Україні
2. Реєстрація фінансових установ в Україні: основні етапи та процедура
3. Методологічні засади організації бухгалтерського обліку в банках України
4. Особливості побудови плану рахунків у банках
5. Призначення та ознаки рахунків бухгалтерського обліку банків України
6. Поняття та основні принципи діяльності кредитної спілки
7. Облік внесків членів кредитної спілки
8. Облік розрахунків за внесками членів кредитної спілки, внесеними до капіталу
9. Облік розрахунків за зобов'язаннями
10. Облік розрахунків за кредитами
11. Облік інвестиційної діяльності
12. Облік доходів та витрат кредитної спілки
13. Бухгалтерський облік страхових платежів
14. Облік розрахунків із дебіторами
15. Облік передачі ризиків у вихідне (активне) перестраховання
16. Облік розрахунків із кредиторами
17. Бухгалтерський облік сум страхових відшкодувань
18. Облік технічних резервів
19. Бухгалтерський облік витрат страховика
20. Облік зароблених страхових платежів (страхових внесків, страхових премій)
21. Бухгалтерський облік фінансових результатів від страхової діяльності
22. Облік гарантійного фонду, вільних резервів та централізованих страхових резервних фондів
23. Облік дострокового припинення дії договорів страхування, співстрахування та вхідного перестраховання
24. Облік дострокового припинення дії договорів вихідного перестраховання
25. Організаційно-правові засади діяльності ломбардів

Продовження додатку Б

26. Вимоги до облікової та реєструючої системи ломбарду
27. Облік реалізації майна
28. Облік надання фінансового кредиту ломбардом з подальшим його погашенням
29. Облік надання фінансового кредиту ломбардом зі зверненням стягнення на заставлене майно від імені та за дорученням клієнта
30. Облік надання фінансового кредиту ломбардом зі зверненням стягнення на заставлене майно шляхом придбання його у власність ломбарду
31. Організаційно-правові засади діяльності лізингових компаній
32. Облік операцій фінансового лізингу у лізингодавця
33. Облік операцій фінансового лізингу у лізингоотримувача
34. Облік повернення об'єкта фінансового лізингу у лізингодавця
35. Облік повернення об'єкта фінансового лізингу у лізингоотримувача
36. Організаційно-правові засади діяльності інститутів спільного інвестування
37. Облік випуску та первинне розміщення цінних паперів ІСІ
38. Облік викупу цінних паперів ІСІ
39. Облік вторинного розміщення раніше викуплених акцій ІСІ
40. Облік інвестиційних операцій ІСІ
41. Облік фінансового результату діяльності інститутів спільного інвестування
42. Облік розподілу прибутку ІСІ закритого типу
43. Організаційно-правові засади діяльності факторингових компаній
44. Облік відображення у постачальника факторингу з регресом

Продовження додатку Б

45. Відображення факторингових операцій у обліку підприємства-постачальника (клієнта)

46. Бухгалтерські проведення з відображення факторингу з регресом у випадку погашення дебітором неповної суми боргових вимог.